

VADÁSZ- ÉS VERSENYLAP.

Szerda február 10.

4. SZ.

Második évfolyam 1858.

Zergevadászat.

B. ORCZY BELÁTÓL.

(Vége.)

Fegyveremet megragadva, lemásztam most az árokba, hogy lövött zergéimet felkeressem. Háromra mindjárt reáakadtam, csak az utolsó, mellyre löttem, huzódott az árok lejtőjén lefelé. A szürke köveken könnyen meglátható vércseppek árulták el nyomát, ezt tehát figyelemmel követtem, és egy pár ugyancsak „goromba“ helyen másztam le. A mint egy fordulóhoz értem, a megsebesült zerge egy bokor alól ugrott ki s még elég erővel igyekezett odább szökni — de lövésemre összeroskadt.

A hajtók már többnyire elértek a lövész sorhoz, csak nyolczan kúsztak még le a sziklafalon, egymást követve azon az ösvényen, mellyen az erős nyáj jött le. Ez borzasztó látvány! A parkányzat olly keskeny volt, hogy helyenként alig fért el a fal mellett testük szélessége, alattuk pedig rémületes meredély tátongott; sokszor csak a szirthoz fogódzkodva haladhattak tovább; majd egy szirthasadékba ereszkedtek, melly innen nézve sulyirányba vezetett lefelé. Tréfás beszéd és nevetés közt végezték e szédítő utat, hol minden vigyázatlan lépés, vagy lábaik alatt meginduló kő, elháríthatlan életveszélyt okozott volna. Végre szerencsésen értek le a hómezőre. Derék elszánt legények voltak ezek, kiket egyedül a tér ismerete, edzett testalkatuk, és szédelgéstől ment fejük tett kúszópesekké illy műtétel véghez vitelére.

A lövött zergéket az erdészek most kizsigerelték s bélüket kivetve a levitelre elkészítették; a térdínakat t. i. felhasítván, a lábakat egymásba fűzik s erős zsineggel összekötik; a nyakat meghajtván a kam-pókat a térd-kötésbe akasztják, és az egészet a hord-szijhoz erősítve, tarisznyaként vállaikra vetik, és botjaikat megragadva olly könnyedén sietnek a völgy felé, mintha semmi teher sem volna hátukon.

Nincs ferdébb nézet annál, hogy hegyen lefelé mászni könnyebb, mint felfelé. Ha a lejtő nem nagyon meredek, se nem sikos, és nem is tart sokáig: akkor sebesebben érünk le mint fel — ez kétséget nem szenved; a mell nincs úgy összeszorítva mint a felmászásnál, a testet sem kell emelgetni, csak súlya nyomásának engedni. Mindez igen szép és igaz, főleg ha még nem vagyunk nagyon kimerülve; de ha már egész napon át a hegyek közt jártunk, és kifáradt lábakkal kell ismét a meredek partokon leereszkedni, hol a szem a szédítő mélységet mindig maga előtt látja, és a talapatot sem lehet úgy mint a felmászásnál kikeresni: ekkor a lemászás végre olly gyötrelmessé válik, hogy inkább szeretnénk ismét visszafordulni a partnak, mint a kinos utat lefelé folytatni. Ekkor aztán a hegyibot valódi gondviselés és harmadik láb szolgálatát teljesíti; éles sarkát a parthoz szegezvén testünk súlyát nagyobbára reábizhatjuk és „rüt“ helyeken — mellyek minden esetben fárasztóbbak le mint felfelé — ez az egyedüli biztosság a veszély elkerülésére.

A sűrű henyefenyük között is ovatosan kell lefelé haladni, mert noha ágaikba biztosan lehet fogódzni, ezek a kőpárkányzatról sokszor még is olly messzire hajolnak ki, hogy mielőtt észrevennők, már is súlyirányos part élén állunk. Magamat is egy izben különös szerencse mentett meg hasonló balesettől; két év előtt történt ez, midőn az egyik hajtásból a másiknál elfoglalandó helyemre mászva át, egy henyefenyű sü-rüségen át törtem magamnak utat; a pogyászfordó, ki még az első helyemen állott, egyszerre elkiáltva magát, figyelemre intett — és szerencsémre még idejekorán, mert ha még egy lépést teszek odább, a talaj a fenyük kihajló ágai alatt elvész s én egy előttem hirtelen leszakadó mélységbe hullok.

Sehol sem olly könnyű és igazán élvezetes azonban a lemenés, mint a kövecsomlásokon.

A magas sziklafalak alatt, eső, hó és fagy által századok óta kiszagatott és letördelt kődarabokból annyi kövecs gyült össze, hogy a lejtő sokszor messze le a völgyig ezzel van fedve. E rétegen a vasta-

gabb és nehezebb darabok alól vannak, a finomabb és könnyebb kövecsek pedig a felszínen marad. Ebből aztán igen természetesen az következik, hogy ezeken felfelé mászni mód nélkül unalmas; mint a mély homok, úgy enged lábunk alatt minden mozdulatra a finom kövecsek, — és a mennyire egy lépéssel nagy nehezen juthattunk, annyira csúszunk a másikonál vissza.

Lefelé azonban minden fáradság és veszély nélkül szaladhatunk; térdig süllyed be a láb, és minden ugrásra — a minket környező görélyvel együtt — ölek hosszán csúszunk le.

Ha többen együtt bocsátkoznak le, a kőomlás egész felső rétege mozgásba jő. De ebből sem következik valami baj; mert a kövecsek ismét megülednek s legfelebb egy két vastag kő szalad le a felületen, mit azonban egy oldalugrással elkerülhetünk.

Valódi élvezettel lehet így a partokról lebocsátkozni s tíz perc alatt minden fáradság nélkül oly utat teszünk, melly felfelé több órai mászásba kerülne.

De nincs fárasztóbb s egyszersmind kinosabb, mint az úgynevezett „Plan“-ban járni. E név alatt oly árkok vagy hóomlások medre értendő, hol a rendetlenül egymáson heverő s fűvel vagy mohával gyéren benőtt vastag kövek nagyon bizonytalan talajul szolgálnak. A köztük levő hézagokat észrevenni majdnem lehetetlen, mert hosszú fű fed el ezeket; s így lábunkat sokszor nagy fájdalom közt ékeljük illy üregbe, és ha történetesen egy követ kirúgunk, ez pár ugrás után ágyúgolyóként zúgva, vést hordó sebességgel repül le a meredek lejtőn. Illy helyeken szorosán egymás után kell járni, hogy a megingatott követ feltartóztatni, vagy pedig még mielőtt ellentállhatlan rohamot nyert volna, elkerülni lehessen.

Ezalatt a felső lövészek is hozzám értek és együtt indultunk lefelé. Többi társainkat vagy még lemászás közben, vagy pedig a part alatti völgyben találtuk.

Itt vártak a ponykák s mi a keskeny völgynek mentén a patakon átkeltünk s az erdőt és később a széles völgyet is elhagyva — alkonyatkor az erdészházban voltunk.

El van felejtve minden fáradság! Lehet-e erről szólni oly sikerült vadászat után mint a mai?

Harminczegy zerge volt mai vadászatunk eredménye — ezek most az erdészház előtti gyepen elterítve hevernek.

Az érzett benyomások és kedves emlékeknek visszaidézése közt foly vigan az estebéd és az estély; s még miután nyugvó helyünket felkerestük is, az izgatottság miatt sokáig nem szállott szemekre álom.

Igy folynak a napok — mindig új örömeikkel, új hevélyekkel. Megtörténik ugyan olykor, hogy meghiusul a várt eredmény, de nem ad e épen a siker bizonytalansága, a fáradozás, sőt a veszély is, új meg új élvezetet minden vállalatnak? Mennyivel erősebben kell ezt annak érezni, kit a vadászat szenvedélye hevit, és ki ennek gyönyöreiben részesülhetni méltó! Csak azt, mi bizonyos, egyhangú, fáradság nélkül elérhető, csak azt szokjuk meg, és — mi türés tagadás — unjuk is meg könnyen.

Négy napon át mindig kedvező idővel vadásztunk — s ötvenhét (57) zerge lón az összes eredmény, fáradozásaink szép jutalmául.

És midőn az ötödik nap reggelén a kocsik ismét az erdőszlak előtt állottak meg: a körülöttük látható élénk mozgalom, melly érkezésünk napján olly kellemesen lepett meg — most arra emlékeztetett, hogy nem a szép hegyek közé többé, de a hegyektől el vezet majd útunk; és midőn a kocsikra felülvén, a szép négyes fogatok sebesen ügetve indultak el, vissza vissza néztünk vadászatunk színhelyére, hogy még egy tekintéssel vehessünk búcsút a gyönyörű fényben ragyogó zergebérczektől, — leirhatlan bánat fogta el ekkor lelkünket, mellyet senki sem fog rosszalni, ki örömeinkben részt venni — ki velünk érezni képes volt.

Derzsi agarászat.

Az agarásztársaság jan. 9-én gyűlt össze Derzsen Borbély Miklós úr házánál azon verseny megtartására, melly a roffi dijagarászat alkalmával történt kihívás folytán gr. Szápáry Gyula S ó l y o m j a és Domonkos Mihály V i l l á m j a közt lón kitűzve.

Midőn azonban másnap hajnalán a verseny készülteivel foglalkoznék a társaság, olly sűrű köd lepte el a láthatárt, hogy az agarászatról szó sem lehetett. Mindamellet a társaság egy része az akadállyal dacolni akarván, elindult, de csakhamar visszatérni kényszerült.

Az egylet választmánya e kedvezőtlen időt belteendők rendezésére óhajtván felhasználni, számadásokat vizsgáló ülésé alakult s egyszersmind az alább következő határozatokat hozta.

11-én reggel ismét vastag köd nehezedett a tájra s a már már oszolni készülő társaság az agárversenynek Kocsérra áttételét indítványozá, midőn a köd szakadozott, a lég tisztult s a nagy számú érdekelt közönség lóháton indult ki az agarásztérre.

Birákul Retsky András, Retsky Miklós és Lossonczy Mihály választattak.

A két első nyúlón itéletet hozni nem lehetett, bár az első hajtás alkalmával talán Villám ment valamivel jobban, a másodikban pedig talán Sólomna k volt több érdeme; ennél fogva a két agár — habár mindkettőt rosznak ismerte el az egész társaság — még egy nyúl után lön bocsátva s e hajtás után Villám maradt fel.

A három hajtás közül egyik sem nyújtott élvezetet a nagy számú közönségnek, mellynek egy része lóhátról, más része egy elég magas domb tetejéről, honnan az egész környék belátható, nézte a versenyt. Az első nyúl az abádi szőlőbe, a második dohánycsók közé menekült, a harmadiknak rókalyuk adott menhelyet, de a vége csak az, hogy a három nyúl közül egy sem fogatott el.

A verseny eldöntése után igen szép hajtást tettek Retsky András Tréfa és Vadász nevű agarai s e hajtás érdekét növelte a körülmény, hogy az e vidéken új agár Tréfa volt az, mellyet Retsky A. a kocséri agarászatra szánt. Az első kikelő nyúl, egy haszontalan süldő, néhány percz alatt elfogatott, a második erősebb volt már s ezt Tréfa beérvén, néhány nagyon erős vágást olly hatalommal adott, hogy mindenik alkalmával messze esett el a nyúltól. A hajtás vége felé a két agár igen egyenlően dolgozott s mindkettő megfelelvén kötelességének, igen jeles futás után elfogta a nyúltat.

A szolnok megyei lovas- és gazdasági egylet választmányának legújabb határozatai.

Az egylet választmányának Derzsen jan. 10-én tartott üléséből.

I. Belátva az agarászati alapszabályok hiányosságát s miután a hevesi régi alapszabályoknak, mellyekre mint támaszpontra mindeddig hivatkozás történt, egy példánya sem volt előkeríthető: a választmány Retsky Andrást bizta meg új alapszabályok kidolgozásával, mellyek a jövő összejövétel alkalmával, kellő vitás után, megerősítendők.

II. A múlt évi számadások vizsgálatából kitűnt, hogy minden költség fedezése után még tetemes összeg maradt az egylet rendelkezésére; ennél fogva a választmány javaslatba hozta, hogy a jövő évben mind az egyleti versenydíj, mind a gazdasági kiállításra szánt díjak növeltessenek, és pedig az egylet díja azon feltételek mellett, mint az ideiek, 100 aranyra, a gazdasági kiállítás alkalmával kiosztandó díjak pedig 50 aranyra emelendők. Ezen javaslat jóváhagyás végett a jövő közgyűlés elé terjesztendő.

III. A jövő közgyűlés május 9-én Török-Sz.-Miklóson fog tartatni, mely határnapra minden részvényes ezennel meghivatik.

IV. Tekintetbe vévén a választmány, hogy octóber hóban az ország más pályáin is vannak versenyek, és azt, hogy minél előbbre esik a verseny és a kiállítás napja, annál kedvezőbb időre számíthatni, — végzésbe ment: hogy a jövő évi gazdasági kiállítás és löverseny szeptember hó második felében fog tartatni. — A kiállítás és löverseny napjai és a program később fognak közhírré tétetni.

V. Végre tudtul adatik, hogy a kiállításra megrendelt érmek csak most készülvén el, azok előbb nem küldethettek el az illetőknek. — Itt következik azok névsora, kik az idei kiállítás alkalmával érmet nyertek, és ha ki azt ekkoráig még nem kapta volna meg, erről alólírtat értesíteni sziveskedjék.

Ezüst érmet nyertek:

1. Fridrik Antal úr Túrról magyarfajú tehenéért.
2. Tassy Károly úr Poón magyar fajú tehenéért.
3. Fazekas Károly úr Fegyverneken magyar fajú bikájáért.
4. Jurenák Sándor úr Sz.-Tamáson 3 éves sötét pej kancajáért.
5. Gróf Szápáry Gyula úr Fegyverneken 4 éves pej kancajáért.
6. Vidacs István úr Pesten Croskill hengeréért.
7. Ugyanaz, utánzott Hovardféle ekéjeért.
8. Veiss és Ungar urak Pesten mélyítő ekéjükért.
9. Lábosi János úr Tenyőn Schwertzféle ekéjéért.
10. Siebenfreund úr Nagy-Szombatban gyümölcséért.

Bronz érmet nyertek:

1. Meggyesy Károly úr Török-Sz.-Miklóson magyar fajú üszőjéért.
2. Vig János úr Török-Sz.-Miklóson fekete anyakanczájáért.
3. Bakondi András úr Török-Sz.-Miklóson jerke bárányáért.
4. Fazekas Károlyné, Sréter Amália asszony Sz.-Imrén Cochinchinai tyúkjáért.
5. Lipesev Lajos úr Kisujszálláson búzájáért.
6. Jurenák Sándor úr Szent-Tamáson árpájáért.
7. Szodoray Elek úr Várkonyban kukoricájáért.
8. Sandtner Gusztáv úr Túr-Pásztón zabjáért.
9. Gróf Szápáry Gyula úr Fegyverneken répájáért.
10. Jurenák Sándor úr Sz.-Tamáson 1834-ki boráért.

Rövid idő múlva meg fog jelenni a részvényesek használatára az egylet évkönyve, melly magában foglalja az alapszabályokat, a részvényesek névsorát, az egylet eddigi működéseinek eredményét, és a mult évi számadást.

A választmány nevében

Gr. SZÁPÁRY GYULA.

A kocséri agárverseny.

Január 18-án gyülekezénk Körösön Mészáros Zsigmond úrnál, ki valódi magyar vendégszeretettel és szíveséggel fogadá a házához érkező agarászvadászokat s mint lelkes agarász gondoskodott a jövő napon Kocséron tartandó agárversenyhez szükséges készülékekről és teendőkről.

Január 19-én tíz óra után a „Kaparó csárdánál“ kezdők meg az agarászatot; a verseny Retsky András Tréfa és b. Podmaniczky Frigyes Csárdás nevű két éves kan kutyáik közt volt végbemenendő.

Retsky András bírása: Pálinkás.

B. Podmaniczky F. bírása: gr. Szápáry Iván.

Választott bíró: Mészáros Zsigmond.

Nyolcz lovas volt jelen; az agarak pórázon vezettettek.

Hosszas keresés után az első nyúl egy laposból — kissé távol kelt s a jobbira eső dombon azonnal átmenvén, az utána iramodott kutyák hamar elveszték.

Ismételt hosszas keresés után bukkant ki a második nyúl, melly az erdőnek zsinórban tartva, adta az első hajtást. Tréfa azonnal utána indult, Csárdás nem látván a nyulat visszafordult, de csakhamar észrevevén tévedését, szintén elindult.

Csárdás az első roham alatt Tréfa elé vágván, nagy megeröltetéssel rá igyekezett menni a nyúlra; mindaddig azonban, míg a bírák látták, nem bírta behúzni, miért is a nyúl a buczkákön keresztül az erdőnek tartott; a bírák egyike még látta a kutyákat a nyúllal az erdő felől visszajönni a buczkákba, de mire oda értünk elvesztették a vadat.

A bírák ítéletet nem hozhattak.

Kikelvén újból egy nyúl s elindulván az agarak, Csárdás némi harc után elébe vág Tréfának, beéri a nyulat s meg is vágja, — még egyet vágván rajta oda nyomult Tréfa s elhagyva Csárdást, megvágja a nyulat; a két agár ezután a buczkák közt folyvást vágva a nyulat, Tréfa ezt az erdő közelében felkapta.

A bírák úgy vélekedtek, hogy e futás után sem hozhatnak kimerítő ítéletet.

Két sikertelen bemutatás után, sima helyen s nem túlzottan távol kelvén nyúl, megkezdődött a harmadik hajtás; Tréfa rajta menvén a nyulon, Csárdás ismét elakarta őt hagyni, mi most azonban többé már nem sikerült. De Tréfa nem bírta behúzni a nyulat s ez fordulván majd Tréfa majd Csárdás előtt haladt végig a buczkákön, miglen Tréfa előtt ért be az erdőbe.

A bírák meggyőződése szerint e futás által annyira egyenlővé vált a két kutyák működése, hogy ítéletet még most sem hozhattak.

A két tulajdonos másnapra halasztotta a döntő futást, később azonban agarai kimerült voltát vevén tekintetbe, eldöntetlenül hagyák a versenyt, mellyen a győző Tréfa és a sebes Csárdás mérköztenek.

Urlovasok.

Gróf Batthyány Géza elfogadja minden ló lovaglását a bécsi, pesti, székes-fehérvári, főti és aradi gyepen tervezett urlovas versenyeken.

Legesekélyebb súly, mellyel lovagolni szándékozik 120, a legnagyobb 140 ausztriai font.

Lakhelye Egyed Sopron megyében, utolsó posta Csorna.

Farkasvadászat.

T. szerk. úr; — A vadászatkedvelőket érdekelni fogja ez alább leirt 4 napi vadászat, mellyet egy barátom felkérése folytán, ki e siker- és élvezetdús vadászatban részt venni szerencsés volt, közlendek.

Mult évi dec. hó közepe táján, Szaboles megye Pazony helységéből if. E. G. barátom harmad magával 6 kopó kíséretében, az onnan mintegy $\frac{3}{4}$ órányira fekvő orosi erdőeskére vadászni ment ki. — A helyiséget nem ismerők számára nem lesz felesleges megjegyezni, hogy az orosi egyik erdő mintegy 40 hold, míg a másik 20—30 hold s e két erdőt mintegy 1200 ölnyi, részint kaszáló, részint szántóföld választja el. A vadászok megérkezése után a kopók az egyik erdőben szabadon bocsáttatván, nemsokára elkezdtek hajtani s kis vártatva E. G. barátom előtt egy nyúl jelent meg, mellyet ő le is lött. A kutyák vidám esaholása azonban még egyre hallszott, sőt még tüzesebben mint előbb, mi a vadászokat arról győzte meg, hogy nem az elesett nyúl volt a hajtott vad; miért is megkettőzék figyelmüket, s ez dúsán lön jutalmazva, mert kis időre E. G. barátom előtt egy nem várt lompos farkas, a kopóktól nem messziről követve, merült fel s általa szerencsésen leterítettett. Az idő azonban esteledvén, e váratlan sikerű vadászatot kényszerüleg abban kelle hagyni, olly határozattal, hogy a vadászat más nap folytatandó annyival is inkább, mert több pásztor az erdőben még több farkas tanyázását állitá.

Második nap a 3 vadász 6 kopó kíséretében ismét megjelent a helyszínén s a kutyák harsány esaholása tüstént jelenté, hogy nem hiában jöttek. A lövészek nem kis csodálkozására alig egy óra alatt 7 farkas jött egy csoportban, a kopók bátran tüzték őket, mintha csak a szokott nyulat vagy rókát hajtánák. E csoportból ismét sikerült E. G. barátom vadászának egyet elejteni. E szerencsés siker új ösztönt adván, harmadik nap a vadászat ujra ismételve lön; a vadászok azonban nem jó helyen álltak s legnagyobb bosszúságukra 9 farkast láttak lövés nélkül az egyik erdőből a másikba menekülni, hol épen egy gulya tanyázott. Barátom állitása szerint alig lehet valami vadabbat s nagyobbyszerüt képzelni, mint e megrémült gulya futását, melly az irtózat bögésével iramodott meg, mihelyt a farkasokat észrevette.

Az idő újra esteledvén, a vadászatot abban kelle hagyni; a történetekről értesült szomszéd birtokosok azonban negyed nap számra tizen jöttek össze s már ekkor 8 kopót vittek ki.

E negyedik nap dús eredménye az lön, hogy E. G. 1 — F. F. 2 — V. A. 1 — és Z. K. 1 s így összesen 5 farkast voltak szerencsések elejteni. Ha tehát az első két napot is ide számítjuk, nem kevesebb mint 7 farkas hagyta a helyszínén bundáját, úgy a vadászok mint a környékeliek nem kis öröme.

Tekintetbe véve a vadászat rögtönzöttségét s főkép azt, hogy hajtók nélkül csupán kopók segítségével ment végbe: az méltán a legritkább és legszerencsésebb vadászati események közé sorolható. *) — Kotaj jan. 25. 1858.

LUDÁNYI.

Egy öreg vadász kalandja.

A regényes Erdélynek Bukovinával határos szélén fekszik a hajdan népes, most jelentéktelen bányász helység Radna. Környéke bájoló szépségű. A völgyekben buzgó dús borviz-források; a természet csodái közé sorolható kongó dombok; a bérczeknek fellegetek verő sziklaesúcsai; mély szirtbe vésett bányabarlangjai; havasi vizzuhatagai; ritka növényekkel díszlő hegyoldalai; medvékkel, vadkanokkal, farkasokkal, szélsebes zergékkel, őzekkel s nagy kígyókkal bővelkedő őserdei: a természetbúvárt, geológot, fűvészt, festészt és vadászt egyiránt érdekelhetik.

E tekintetből egy 76 éves agg úrvadász, kinek a vidéken legszebb lakháza az 1849-ki gyászos események egyik áldozatául romokba dőlt, Radnát választá lakhelyéül, hogy itt fűvészet és vadászat közt osztva meg idejét, e kettős foglalkozásban keressen irt a közelmúlt sajtó sebeire.

Az öreg ur télen nyáron naponként tön kirándulásokat a dús változatú vidékbe. A múlt év májusának egy szép reggelén útját a Szamos fakadása körüli őserdők felé vette s fűvészkönyvén kívül jó kétesövű puskával, pisztolyokkal és vadászkéssel felszerelten andalgott egyes egyedül az élvezetnyújtó rengeteg magányban.

Folyókon, sziklákon, dőlt óriási fatörzseken áthatolva, egy — emberi lábnyomot még nem ismerő sziklahasadék szélére jutott, mellynek átugrására csak zerge vállalkozhatott. Alig ért ide, midőn a rengeteg siri esendébe sajátságos hangokat hallott vegyülni, mellyek egy rivó gyermek jajveszékléséhez hasonlóan a sziklahasadék medréből hallszottak.

*) Még nálunk is, hol pedig a farkasbunda még nem olly nagy ritkaság, mint — Oroszországot kivéve — Európa bármely más részében. Würtembergben pár év előtt egy farkast lőttek; hajtókul több falu népe ment ki s a roppant eredmény hírével az egész ország, leírásával minden lap tele volt.

Szerk.

E rémhangok hallattára első perczen borzadás fogta el az öreg vadászt, de kíváncsisága a menteni vággyal párosulván, ez csakhamar arra bírta őt, hogy vas-macskái és havasi botja segélyével — irányúl a siró hangot választván — a mélységbe bocsátkozzék le. A fárasztó és veszélyes út hátratéve lön, de a mederbe érven, a panaszhang nem volt többé hallható. Perczekig várt még — semmi nesz, csupán a hóolvadék egyhangú lassú csörtetése. Végre, az egész hallomást képzelet játékának hívén, a tetőre visszamászni igyekezett s im — biztos talajt kereső tekintete két irtózatossá fényben ragyogó szemmel találkozott, melly alig hat lépésnyire egy sziklatömb megöl vad dühvel förmedt reá. A hegyes fülti és véres szájú vad egy farkasnagyságú hiúz volt, melly zsákmányát — egy összeszaggatott őzeckét — szorítva körmei közé, a meglepetés perczében tétova állott.

Ezt meglátni, lőni s a vadat elejteni, egy perc műve volt, — a következőben a hiúz már az őz hullájára rogyottan vérében fetrengett. Még egy késszúrás szive tájára, kivégezte őt.

A öreg vadászt ekkor öröm és gond lepte el. Öröm a nem várt szerencsén, és gond a fölött, miként húzza fel egymaga a vadat a mély szakadékból? Végre, fenýülombokból font kosáron s három órai fáradalmas munkával a Szamos partjára vonta a hiúzt, honnan még, köveken fákon át, az egy órányi távolságra fekvő fűrészmalomhoz vonszolta azt. Itt az oláh molnár csekély jutalomért megnyúzta a vadat, s az agg vadász, a véres bőrt hátára kötven, a radnai lakosok nagy bámulata közben kimerülten érkezett haza.

E him hiúz, orra hegyétől kurta farka végeig 8 láb hosszú s $2\frac{1}{2}$ láb magas; feje maescskaidomú, füle hegyes, szép tarkaságú bőre pedig most már az agg vadász bundáját ékífi máljával, ki ezután nem sokára fáradságos magányvadászatait abban hagyván, ismét újon felépült kies lakhelyére költözött, honnan csak időnként óhajt a szép radnai vadonba — a roppant sasok, vadkanok, zergék, vadpávák és őzek elejtésére rándulni, ha ő maga is a 77 év terhe alatt a halál martalékává nem esik. (Isten tartsa még sokáig a derék bátor aggvadászt! Szerk.)

Megjegyzendő még, hogy e him hiúz nőténye is, vas kaptányba jutván, hí-mével ismét összekerült, mert bőrét az oláhok három aranyon a most rajta siestáit tartó öreg úrnak adták el.

P. JÁN.

A ló különböző fajai.

E lapok múlt évi folyamának 22. 23. és 24. számaiban az arab és a barb lovat már ismertetvén, most még az egyiptomi, perzsa és a tatár lóról kell szólanunk, hogy azután az európai lovak fajaira térhessünk át.

Az egyiptomi lóról kevés a mondani való. Történelmi emlékek szerint, a világ fiatal korában — midőn Egyiptom volt a miveltség gyüpontja — a lótenyésztés ott a virágzás magas fokán állt. Salamon király Egyiptomból hozatta lovait és

sokan kétségkívülnek mondják, hogy a núbiai és az arab ló is az egyiptomitól származik. Későbbi időkből tudjuk, hogy Sesostris egyiptomi király Núbia elleni hadjáratába 24000 lovaszt és 27000 harczszekeret vitt, mi a tenyésztés akkori fejlődöttségének fényes bizonyossága. De még a mamelukok uralma alatt is jó lovak voltak Egyiptomnak. Ma a tenyésztés már tökéletesen pang s a sereg számára is Szíriában vásárolnak lovakat. Mehemet Ali nagy ménesek szervezésével tön ugyan kísérletet a tenyésztés emelésére, de igyekezete a kezelők tudatlanságán s a nép rossz akaratán és balitéletein megtörött.

A perzsa ló az arabnak közel rokona s ezzel nyilvánosan egy származású. Azon előnnyel bír fölötte, hogy általában véve magasabb és még kitartóbb; magassága azonban a $14\frac{1}{2}$ markot sohasem haladja meg. A perzsa ló feje száraz, orra hajlott, nyaka vékony, szügye keskeny, farka a hegyes farból magasan nő ki. Sok köztük a fehér szőrű, miből többen a fehér lovaknak Perzsiából származását következtetik s ezen állítás mellett szól az is, hogy a hagyomány szerint Álmos vezérnek Ázsiából hozott fehér lovát az itteni népek csodaként bámulták s a mondában országot adtak érte. A perzsa ló kicsiny ugyan, de erős lábú és gyors futó. Gazdáik csak napkeltekor és lementekor étetik — a rendes eledel szalmával kevert árpa. A széna mint takarmány Perzsiában ismeretlen. Az alom saját ganéjukból áll, mely a napon megszáritva s összetörve kerül alájuk.

A tatár ló az arabhoz közeledik s szintén mint ez utóbbi, félvadan nevelve, kiválólag harci szolgálatra használtatik. Perzsián és Arábián túl, a Don és Volga partjaitól az ázsiai fennsík sivatagjáig s a Himalaya hegyláncztól Szibéria jegéig valamennyi ló egy s ugyanazon jelleget visel és egy fajnak tekinthető, mely aztán több válfajra oszlik.

Legbecesebbek ezek közt a Kaspi tenger és a Baikal tó közötti turkoman lovak, mellyeket gazdáik arab vérrel nemesítenek; tövér legelőik lényegesen mozdítják elő fejlődésüket, melly tekintélyes nagysággal nyilatkozik. Malcolm tábornok, egykori követ a perzsa udvarnál, mondá, hogy a turkoman lovak az angol telivérekhöz alkatban hasonlóak s nagy tényképességűek. Idomittatásuk az angol modorral üt össze; naponként futtatják, kis adag árpával tartják s éjjelre gyapot takarókkal fedik be, hogy izzadjanak. E kezelés addig tart, míg minden kövér hús lefogyott róluk s inaik „márványkeményekké“ válnak. Ekép szoktatva, egymásutáni 8—10 napon át naponként 30—35 órajárásnyi utat képesek végezni. Egy huzomban gyakran 15—18 órajárásnyira nyargalnak s e mellett olly lágy mozgásuak, hogy a lovaszt épen nem fárasztják ki.

Rablókalandjaik alkalmával árpalisztból és vízből készített s megszáritott gombócokat visznek magukkal a turkomanok, mellyek vízben fellágyítva, a ló és lovas közös tápjául szolgálnak. Illy elemőzsiával néha száz és száz mérföldnyire — egész Ispahan kapujáig elmennek.

Az e vidéken megfordult utasok bámulattal szólnak a turkoman lovak kitartó erejéről. Pückler Muskau herceg Damaskusban egy Bokharából került nagy és izmos tagarányú lovaszt látott, mellynek alkata és járásmódja egészen ollyan volt, minő a leicestershirei vadászlóé.

A turkoman fajt egyébiránt nem kell összetévesztetni a kis Ázsiában rendszeren póstalovakul használt s szintén e nevet viselő lovakkal. Ezek kicsinyek, nem olly jó alkatuak, de szintén edzettek és kitartók. Hasonlitanak a kozák lovakhoz s többnyire gonoszak és csökönések.

A Don és Ural melletti kozák lovak sovány pusztai legelőkön félvadan növekednek s gazdáik szegénysége kevés gondot fordíthat rájuk. Ennélfogva kicsinyek, sőt gyakran ocsmányak, de rendkívül edzettek és kitartók, mérsékesek, e mellett ravaszok s nehezen fékezhetők. A tatárok lóhússal és lótejvel élnek, de természetesen csak azon lovaikat ölik le, mellyek a kellő zaklatást nem állják ki.

A Kobi sivatagon egészen vad lovak nyájai bolyonganak. Természetbuvárok szerint ezek az egész lócsalád törzsei, mások ellenben csak az elvadult lovat látják bennük. Aprók, csúnyák; a nyáj élén mindig egy vezér fut; szelid lovat nem tűrnek meg maguk között s a megfogatás ellen harapással és rúgással védekeznek. Színük sárga és egérfakó.

E lovakhoz hasonlóak a La Plata folyam melletti déli Amerikában. Egy vezérral élükön több száz bolyong egy nyájba összeverődve s szükség esetén erélyesen védik magukat. A bennszülöttek Lasso-val fogják őket, azaz hurokkal, mellyet az elfogni kívánt ló nyakába vetnek. Könnyen szelidíthetők s külsejük spanyol származásra mutat, sőt bizonyosan van tudva, hogy e lovak nem eredetileg vadak, hanem csak elvadultak s törzsszüleiket spanyolok hozták be. Amerika felfedezése előtt a ló ott ismeretlen volt.

A főnebb leirt tatár lovak nagy része Oroszország birtokaiban van. E félvad lovak közt említést érdemel még a Kirgiz ló, mellyet az Ural és Irtish közötti 4000 négyszög mértföldnyi nagy sivatagon lakó népek bámulatos mennyiségben tenyésztenek. Termetre kicsinyek, tömör testalkatuak, izmosak és épek, mellyeken a pók bármily neme ritkán látható — s többnyire fakók. Unterberger simbirski versenyekről tesz említést, mellyeken e fajú lovak 6 werstnyi az az $1\frac{3}{4}$ órányi tért 8 percz 43 m. percz alatt futottak be.

Erdélyi gyep.

Kolozsvárról becses kézből a következő sorokat vettük:

Szerk. úr, — Az idei kolozsvári lóverseny szép reményekkel kecsegtet. A múlt évi aug. 2-án tartott versenyegyleti gyűlésben — a m. kormány kitűzte két államdíjon kívül, mellyek közül az 1-ső osztályú 500, a 2-ik osztályú 300 arany, még öt versenyre történt aláírás, u. m.

1. Erdélyi díj 1000 pft.
- 2) Vadász díj 600 pft.
- 3) Akadémia verseny, legalább 100 arany.
- 4) Tisza László díja egy serleg (tét 10 arany.)
- 5) Nők díja (mennyisége még nincs tudva.)
- 6) Parasztverseny.

E szerint tehát nyolcz futásunk lesz. Mindezen versenyek feltételei azonban még változás alá jöhetvén, sőt némelyik végleg még megállapítva sem lévén, ezeket jelenleg csak előleges tudomásul irom; mihelyt azonban végleges megállapodásra jutottak, a sorozat közlését kedves kötelességemnek ismerem.

Végül, kilátásunk van, a reánk — de különösen mezőgazdáinkra nézve felelőbb alkalmatlan versenynapot július 30-ról szeptember 20-ra áttehetni.

Bécsi gyep.

Steeple-chase. Úrlovasok színeikben. Mintegy 3 ang. mföld. 3—4 láb magas és 12—14 láb széles ugrások. Tét 200 pft, fele bánat. Teher 140 ausztriai font, belföldön ellett telivér lovakra 3 fonttal, belföldi félvér lovakra 5 fonttal kevesebb.

A verseny Bécs mellett a bécsi versenyek után fog végbemenni, napja és helyisége május 2-n tűzetik ki. Aláírás mart. 31. Nevezés május 1. A nyertes viseli a pályaköltséget stb. A bejelentések az egyleti titkárhoz Cavaliero F. úrhoz (Bécs, Wildpret-Markt Nro 550) intézendők. Eddig aláírtak: Hg. Eszterházy, Gr. Kinsky Rudolf. Gr. Kinsky Octáv. Hussey őrnagy. B. Breidbach.

Német gyep.

Boroszló.

Az idei boroszlói versenyek három napra, máj. 31. jun. 1. és 2-ra vannak osztva s e szerint a jun. 5-én kezdődő pesti versenyekkel csaknem összesnek, mi mindenesetre nehezítő körülmény azon (leginkább külföldi) lótenyésztőkre nézve, kik mind a boroszlói, mind a pesti gyep futtatásaiban részt venni ohajtanának. Illyenek hg. Sulkovsky, gr. Henckel Hugo és Henckel grófné, a boroszlói versenyek főtenyészői s egyszersmind a pesti gyepen is megjelenők, hova azonban — a két háttáridő szokott közelsége miatt — boroszlói lovaikat nem küldhetik.

Az idei sorozat 18 futást tartalmaz, melyek közt legnevezetesebb a **F r i g y e s V i l m o s p o r o s z h e r c z e g - v e r s e n y**, melly 100 Frigyes arany aláírással minden országbeli s mindenkorú ló számára nyitva áll, tét 20 F. arany, fele bánat. (1 Frigyes arany 8 fr. 30 kr. pp.) A legkisebb rendes teher 104, a legnagyobb 138 font, melly azonban többféle növelést vagy csökkentést szenvedhet; így az Angliában ellett ló 7 fonttal, az Angliában nyertes ló 8 fonttal s általában minden ló, melly valahol 300, 500 vagy 1000 aranyat nyert 5, 7 vagy 10 fonttal többet visel; ellenben a még soha sem nyertes ló 8 font, az 1857 évben nem győztes ló 5 font, continensi apától vagy anyától származott ló 4 font, tisztán continensi szüléktől nemzett ló 8 font teher elengedésben részesül; ezenkívül német lovasnak, ki még csak há-

romszor győzött, 4 font — s ki még soha sem győzött, annak 8 font van elengedve. E különböző tehernövelések vagy csökkentéseknek azonban csak egyike, még pedig a legnagyobb, alkalmazható. E módosításokat, mint a német tenyésztők buzditására szolgáló intézményt, közölni érdekesnek tartottuk; mert a ki tudja, milly döntő befolyással van többnyire a versenyeknél a súly aránya, belátandja, hogy a német lovaknak és lovasoknak nyújtott előny mellett e díjért angol ló alig versenyezhet. A Frigyes-Vilmos díjat tavál gr. Kvilecky 5 éves Flattererje (Hetman-Platofftól) nyerte öt versenytárs ellen, a hatodik bánatot fizetett.

A többi 17 item közül 8 államdíjjal van összekötve s ezek közt ismét a legnagyobb az 500 talléros handicap, melynek győztese egyszersmind a Károly porosz herceg kitzúte ezüst lovat nyeri. Tét 15, bánat 10 F. ar. A más hét államdíj két 400, egy 300 és négy 200 tallérnyi összegből áll, melyek megnyitó, handicap, ivadék és akadályversenyeken nyerhetők. Úrlovasok három versenyben lovagolnak, egy sík-, egy Steeple-chase, és egy akadályversenyben, ez utóbbiakban a szokott magasságú és szélességű akadályokkal. A porosz katonatiszteknek is van egy versenyük olly lovakon, melyek a folyó évben idomár kezén nem voltak s jockeyvel hátukon nem indultak. Egy verseny tisztán csak sziléziai lovak számára van fenntartva; egy versenyben 2 éves; kettőben pedig 3 éves lovak futnak, azonban csaknem valamennyinél azt találjuk, hogy a terhek s egyéb feltételek az idegen ló győzelmét nagyon megnehezítik. A nevezési határnap e versenyek legnagyobb részére máj. 24.

Hágó ménék.

Gróf Szápáry Gyula úrnál Fegyverncken:

Rock pej félvér mén, ap. Muchako. Hágatási díj 15 pft.

Gróf Sándor bajnai uradalmának pusztá gyarmathi ménésében, (Esztergom megye :)

folyó évi február 1-től kezdve, következő ménék, következő díjakért bocsáttatnak idegen kanczák fedezésére, ugymint;

Domino pej, telivér, angol 40 frt pp.

Cosarara, vörös deres, telivér angol 40 " "

Egy négy éves, saját nevelésű pej, Tourist mén és

Beauty kancza után, telivér angol 40 " "

Tourist, pej, telivér, angol 25 " "

Elhelyezést ingyen, takarmányozást folyó áron nyernek a kanczák helyben; értekezhetni a budai posta utján Bián által, a gyarmathi kerület gazdasági intézőségével.

Moosáry Lajos úrnál:

Kurtányban, Losonez és Fülel közt:

Phoenomenon angol telivér 16 m. b. p. ap. Phoenomenon, any. Hersilia — 25 pforintért.

T o s h o p angol telivér 15³/₄ m. b. p. ap. Caesar, any. Hersilia — 20 pftért

O m e r vadászló 15³/₄ m. v. ap. Caesar, any. 15 pftért.

Szemerén Borsod megyében Mező-Kövesdhez ¹/₂ órányira, Szihalomhoz ¹/₄ órányira.

C a t o angol telivér 15³/₄ m. v. p. ap. III. Cato, any. Hersilia — 25 pftért.

W e l l i n g t o n angolt telivér 16¹/₂ m. b. ap. Oaesar, any. Hersilia — 20 pftért.

C a t o hág mart. 1-től, W e l l i n g t o n máj. 1-től kezdve. A kanczák ellátása piaczi árak szerint.

Gróf Károlyi István káposztásmegyeri ménesében f. évi febr. 1-től kezdve 50 pft.

A l e r t s p. ap. Galopade, any. Anne Catton után.

S n o w s t o r m m. p. ap. Lanerost, any. Rebecca Lottery után.

I t a l i a n s. p. ap. Touchstone, any. Florence.

B o l t o n s. ap. Barnton (Voltigeur testvére) és Inheritor kancza után.

Gróf Kinsky Octáv ur ménesében Chlumetzen Csehországban.

C o u n t E u g e n e, s. sárga, 8 é. ap. Dagobert, any. Chaldean-Princess, ap. Belzhar, any. Chancellor testvére Minostól. Telivér 15 arany, félvér 8 arany, és 1 arany lovászdij.

Eddigi csikai egyiránt szépek, erősek, szép idomu fejűek s többnyire sárgák.

G r i z z l y B o y vasdercs 7 é. ap. Sheet-Anchor, any. My Mary, ap. Emprise, any Bodice Walebonetol; tvr. 15 ar. fvr. 8 arany és 1 arany lovászdij.

Igen erős és szép idomu csikai Chlumetzen láthatók, többnyire vasderesek és piros szürkék. Istálló és takarmány a kanczák számára piaczi áron.

Nevezett két csödör hágtás idejére bérbe is adatik. Az e tárgyban bérmentes levelek egyenesen gróf Kinsky Oct. úrhoz intézendők.

Eladó lovak.

A főtí istálókban: Egy 16 markos sötét pej herélt, gróf Károlyi György méneséből, sebesen ügető első rendű kocsiló, ép és hibátlan; ára 400 pft. — (E ló csak azért adatik el, mert a tulajdonosnak párja nincs hozzája.)

Két 15¹/₂ markos igen csinos pej kocsiló, az egyik kancza, a másik herélt, épek és igen jól betanítvák; áruk 500 pft. Tudakozódni lehet Lowe lovászmesternél.

Komáromy László úrnál Mikóházán S.-A.-Újhely mellett:

N e t h e r b y 15³/₄ markos, 7 éves sötétpej telivér angol apaló, ap. Atlas, any. Stella Ára 650 pft. Netherby febr. 10-től kezdve 15 pftért hág. Bővebben értekezhetni bérmentes levélben a tulajdonossal Mikóházán, (u. p. S.-A.-Újhely) hol több csikai is megtekinthetők.

Bay Bertalan urnál Kotajban, Tokajtól 2 óra.

P a s c h a f. h. 15—1 mark. kitanított igen szép háttas ló. Ára 500 pft.

B r a v o s. p. h. 15 mark. jó agarászló, jó futó. Ára 300 pft.

Chlumetzen, Csehországban, gróf Kinsky Octáv ur méneséből:

1. E l i t a, p. k. ap. Cameleon, any. Elite, ap. Doctor Syntal, any. Zine, ap. Woeful. Jelenleg hágtás végett Káposztásmegyeren áll. Ára 1000 pft.

2. M a r i a M o n t, p. k. ap. Venison, any. Flamande, ap. Oscar, any. Rubens kancza, ennek anyja Spotless Waltontól. Ára 1200 pft.

3. H a m p t o n kancza, sárga, any. Voluna testvére, ap. Comus, any. Acklam Lass testvére, ap. Prime Minister, any. J. Harriet Camillustól.

Ezen kanczától van Prince Emil, Harlequin, és egyéb mind a continensen, mind Angliában nyertes futók, a többi közt Desperate és Welham. Ára 1500 pft.

4. **M a r i e**. p. k. ap. Morisco, any. Sultaness, ap. Saladin, any. Kate; ap. Catton, any. Miss Garforth, Waltontól. Ára 1200 pft.

5. **B l u e B o o k** p. k. ap. Cowl, any. La Bohemienne, ap. Tramp, any. Amaryllis, ap. Cervantes, any. Lady Rachel, ap. Stamford, any. J. Rachel Volonteertól. Ára 1200 pft.

6. **L i l a**, p. k. ap. Sheet Anchor, any. Mamselle Pauline, ap. Malek Adel, any. Betty Nicolótól. Ára 1200 pft.

Bővebben l. Allg. Gestüt-Buch 3-ik kötet.

Lóverseny határnapok

P e s t, június 5. 7. 9. és 10.

Nevezési zárnapok:

Mart. 31. — P e s t: Trial-Stakes, első- és másodosztályú államdíj, Nemzeti díj, Széchenyi díj, Károlyi tétverseny, Hazafi díj, Biel tétverseny, Asszonyságok díja, Eszterházy díj, Hack Stakes, Sina Handicap, Ugrató verseny (L. 1858. 1-ső sz.) — B é c s: Első és másodosztályú államdíj, Asszonysági díj, Bécsi polgárok díja, Megnyitó verseny. (L. 1857. 24. sz.)

Május 1. — P e s t: Vadászverseny. (L. 1858. 1. sz.)

Június 4. — P e s t: Batthyány Hunyady díj. (L. 1858. 1. sz.)

Június 7. — P e s t: Eladó verseny. Sándor díj. (L. 1858. 1. sz.)

Június 10. — P e s t: Nákó díj. (L. 1858. 1. sz.)

Felkérés.

Azon versenyeken, melyeken gentlemen jockeyk-úrlovasok lovagolnak, gyakran merül fel oly lovas szükségé, kinek súlya a meghatározott teherhez mért legyen. Minélfogva ezennel felkéretik minden úrlovas, ki ily versenyeken lovagolni hajlandó, hogy e szándékát a súly és lakás pontos feljegyzésével együtt e lapok szerkesztőségének tudtul adni sziveskedjék, melytől azt viszont e lapok útján közzé teendi. Pest, febr. 10 1858.

T A R T A L O M:

Zergevadászat (Vége.) B. Orczy Bélától. — Derzsi agarászat és a szolnokmegyei lovas- és gazdasági egyesület újabb határozatai. Gr. Szápáry Gyula. — A kocséri agárverseny. — Úrlovasok. — Farkasvadászat. Ludányi. — Egy öreg vadász kalandja. P. Ján. — A ló különböző fajai. — Erdélyi gyepek. — Bécsi gyepek. — Német gyepek. — Hágó mén. — Eladó lovak. — Verseny és nevezési zárnapok. — Felkérés.

Megjelen e lap minden hó 10. 20. és 30-án egy iven. Előfizetést elfogad a szerkesztőség Pesten (Szervita-tér 3 sz. 2-ik em.) egész évre 10, félévre 5 fttal pp. Az 1857-ik évi első évfolyam teljes példánya kapható 6 ft. 24 kron p. p.

Tulajdonos kiadó és felelős szerkesztő Bérczy Károly.

Pest, 1858. Nyomatott Emich Gusztávnál.